

6, 7 VE 8. SINIF ÜSTÜN YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN MÜKEMMELİYETÇİLİK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

Süleyman Kahraman*
Şenay Bulut Pedük**

ÖZET

İlişkisel tarama modelinde gerçekleştirilen bu araştırmada üstün yetenekli 6, 7 ve 8. sınıf 181 öğrencinin mükemmeliyetçilik düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Öğrencilerin olumlu ve olumsuz mükemmeliyetçilik düzeylerini ölçmek için Kırdök (2004) tarafından geliştirilen Olumlu ve Olumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeği, sosyo-demografik bilgileri toplamak için araştırmacılar tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Araştırmada toplanan veriler SPSS 15.0 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucunda, cinsiyete göre kız öğrencilerin olumlu mükemmeliyetçilik düzeylerinin farklılaştığı, bu farklılığın kız öğrencilerin lehine olduğu belirlenmiştir. Ayrıca yaş ve sınıf düzeyi küçüldükçe olumlu mükemmeliyetçilik düzeyinin arttığı, yaş ve sınıf düzeyi büyüdükçe olumsuz mükemmeliyetçilik düzeyinin arttığı saptanmıştır. Hem olumlu mükemmeliyetçilik hem de olumsuz mükemmeliyetçilik düzeyinde anne eğitim düzeyinin farklılaşma yaratmadığı, baba eğitim düzeyinin ise sadece olumlu mükemmeliyetçilik düzeyinde farklılaşma yaratmadığı belirlenmiştir. Son olarak üstün yetenekli öğrencilerin olumlu mükemmeliyetçilikleri geliştirmek üzere bazı önerilerde bulunulmuştur.

***Anahtar Sözcükler:** Üstün Yeteneklilik, Olumlu ve Olumsuz Mükemmeliyetçilik, 6-7-8. Sınıf*

A STUDY OF PERFECTIONISM LEVELS OF 6th, 7th AND 8th GRADE GIFTED STUDENTS

ABSTRACT

In this study, positive and negative perfectionism characteristics of 181, 6-7-8th grade gifted students were investigated according to some variables. The design of the research is descriptive survey study. In order to collect data. Positive Negative Perfectionism Scale (Kırdök, 2004) and personal information form were used. In research, to analyze the data, independent sample t-test and ANOVA were used for parametric distributions. In cases which ANOVA analysis is significant, for homogeneous analysis LSD test; otherwise Tamhane's T2- test, for non-parametric distribution Kruskal Wallis H-test test was used. According to the findings of the research, female students' level of positive perfectionism seemed to be higher than male students (p<.05). In negative perfectionism, it is found that gender is not significant factor (p>.05). According to findings

* Arş. Gör. Uzm., Fatih Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü Psikolojik Danışma ve Rehberlik ABD, 34500 Büyükkçekmece, İstanbul. E-mail: suleymankahraman@outlook.com

** Yrd. Doç. Dr., Fatih Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü Okul Öncesi Eğitimi ABD, 34500 Büyükkçekmece, İstanbul. E- mail: sbpeduk@fatih.edu.tr , sbpeduk@yahoo.com

about perfectionism age and grade, it is found that as age and grade level decrease, positive perfectionism increase ($p < .001$). Accordingly, as age and grade level increase, negative perfectionism increase ($p < .01$). According to findings about perfectionism and parent education level, it is found that, mother education level is not significant in positive and negative perfectionism ($p > .05$). Father education level is insignificant in positive perfectionism but significant in negative perfectionism ($p > .05$). Further discussions were made and some suggestions were given.

Key Words: *Giftedness, Positive and Negative Perfectionism, 6th. 7th. 8th Graders*

1. GİRİŞ

Ülkemizde Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi'ne göre üstün yeteneklilik şöyle tanımlanmaktadır: "Üstün veya özel yetenekli çocuk, özel akademik alanlarda veya zekâ, yaratıcılık, sanat ve liderlik kapasitesi yönüyle yaşitlarına göre yüksek düzeyde performans gösteren ve bu tür yeteneklerini geliştirmek için okul tarafından sağlanamayan hizmet veya faaliyetlere gereksinim duyan çocuktur" (MEB, Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi, 2009). Üstün zekâ ve üstün yetenek kavramlarının farklı anlamları olsa da literatürde genelde aynı anlamda değerlendirilmektedir. 2004 yılında Türkiye'de düzenlenen ilk Ulusal Üstün Yetenekliler Kongresinde genel eğilim üstün yetenekli ifadesini kullanmak şeklinde idi. Dünya Konseyi ise üstün zekâlı ve yetenekli terimini tercih etmektedir (Kök, 2012: 8). Renzulli (1986) üstün yetenekliliği tanımlamada üç özellikten bahsetmiştir. Bu özelliklerin ilki ortalamanın üstünde genel ve özel yetenek; ikincisi, ortalamanın üstünde yaratıcılık; sonuncu ise motivasyon ve iş bitirebilme becerisidir. Bu özelliklerin herhangi birinde %98 ve üzeri; hepsinde birde %85 ve üzeri başarılı olan birey üstün yetenekli kabul edilir.

1972 yılında ABD'de yayınlanan Marland raporuna göre, üstün yetenekli çocuklar, genel akademik beceri, özel akademik başarı, yaratıcı düşünme, liderlik, psikomotor beceri ve görsel-performans sanat alanlarında yüksek performans sergileyen/sergileme potansiyeline sahip olan kişilerdir (Davis, Gary, Rimm ve Sylvia 1998; s. 17).

Üstün yetenekli çocukların erken dönemde gösterdikleri özellikler vardır. Bunlar şu şekilde sıralanabilmektedir: bebeklikte olağan dışı ataklık, uzun dikkat süresi, yüksek faaliyet düzeni, keskin gözlem yapma, uykuya daha az ihtiyaç duyma, aşırı merak duyma, erken ve olağanüstü dil gelişimi, yüksek derecede öğrenme yeteneği, olağanüstü hafıza, aşırı duyarlılık, gelişimsel dönüm noktalarına daha hızlı ilerleme, sayılar, bulmacalar ve yapboz ile oyun yeteneğini geliştirme, problem çözme becerisi, mükemmeliyetçilik, kitaplara aşırı ilgi duymadır (Smutny, 1998: 24).

Erken yaşta üstün yeteneklilerin keşfedilip yönlendirilmesiyle gelişimleri hızlandırılabilir ve gelişimlerini olumsuz etkileyecek durumlardan korunabilir. Üstün yetenekliler, bilgi ve yaratıcılığın önemli bir yere sahip olduğu günümüz dünyasında ilgilendikleri alanlara, çalıştıkları sektörlere ve genel anlamda topluma önemli katkı sağlayabilecek niteliktedirler. Akademik, sosyal, zihinsel ve eğitsel ihtiyaçları karşılanmadığı ve uygun bir şekilde yönlendirilmediklerinde üstün yetenekliler kendilerine çevrelerine zarar verebilirler. Eğitimde fırsat eşitliği yaklaşımıyla üstün yetenekli bireylere

uygun zenginleştirilmiş ve farklılaştırılmış eğitim ortamları sunularak onlardan faydalanma imkânı doğacaktır (Akarsu, 2004: 128).

Adderholt ve Golberg (1992: 8) mükemmeliyetçiliğin çocuklukta başladığını, aile baskısı, öz baskı, sosyal baskı, medya baskısı ve gerçekçi olmayan rol modellerin birleşiminin bireyi yaşam boyu çok çalışmaya, kaygı ve suçluluk hissi duymaya zorladığını, bireyin mükemmel olmadıkça sevilmeceğini ve kabul edilmeyeceğini düşündüğünü belirtmektedir. Bowers (2012: 26-36) mükemmeliyetçiliğin kökeninin şunlara dayandığını belirtmiştir: Toplumun çocuğu, topluma uyumlu birey haline getirme çabası ve bireyin de değer verdiği kişilere onları sevdiğini gösterme çabası, bireyin kaotik bir ailede büyümesi, kaostan ve sorunlardan uzak kalmak için gösterdiği hassasiyet, ailenin yüksek başarı beklentisi, narsistik kişilik özellikleri olan ebeveynlerin çocuk yetiştirme tutumları, toplum içinde mutlu olma çabası, okulun çocuktan mükemmel performans beklemesi, medyanın mükemmel, ideali göstermesi ve bireyleri bunun için yönlendirmesi.

Mükemmeliyetçi kişilik özellikleri hakkında farklı görüşler ileri sürülmektedir. Örneğin Callard-Szulgit (2012: 58) erteleme davranışı gösterme, ailesinden ve arkadaşlarından kendini soyutlama ve bunu hatalarının görülmemesi için yapma, başkaları komik olmadığını düşünür endişesiyle mizah yönünü saklama, kendisini ve diğerlerini çok eleştirme, aşırı kontrol etme davranışı gösterme, herhangi bir oyunda kazanmak zorunda hissetme ve keyif alamama, aşırı hassas olma, bir işi ne zaman bitireceğini bilememe, takım oyuncusu olmada zorluk çekme, genel doğrular yerine küçük hatalara takılma, yeterli yeterli bulmama, zaman yönetimi becerileri düşüklüğü, hiçbir zaman iyi olmadığını düşüncesiyle öz saygısı düşüklüğü, yargılayıcı olma özelliklerini mükemmeliyetçi kişilik özellikleri olarak belirtmiştir.

Somov'a göre (2010: 12-14) ise mükemmeliyetçilik bir çeşit açıklıktır ve mükemmeliyetçi bireylerin üç temel açıklığı vardır. Bunlar; onaylanma/doğrulanma açıklığı, yansıtma/dikkat açıklığı ve kontrol/kesinlik açıklığıdır. Onaylanma/doğrulanma açıklığı, mükemmeliyetçinin kafasının rahat edebilmesi için başkaları tarafından yaptıklarının onaylanması ihtiyacıdır. Yansıtma/dikkat açıklığı, mükemmeliyetçinin çevresindeki insanların dikkatini çekme, onların ilgi odağı olma ihtiyacıdır. Kontrol/kesinlik açıklığı ise mükemmeliyetçinin yaptıklarından emin olma ve emin olma için aşırı kontrol etme ihtiyacıdır.

Üstün yetenekli çocukların mükemmeliyetçi olduklarına dair genel bir kanı vardır. Kramer (1988) üstün yetenekli öğrencilerin, normal zekâ öğrencilerden daha fazla mükemmeliyetçilik düzeyine sahip olduğunu bulmuştur, Kline ve Short (1991) üstün yetenekli kız öğrencilerde, sınıf düzeyi arttıkça, mükemmeliyetçilik düzeylerinde artış olduğunu bulmuştur. Roberts ve Lovett (1994) üstün yetenekli lise öğrencilerinin, ders dışı yüksek olan normal zekâli öğrencilerden daha fazla mükemmeliyetçilik düzeyine sahip olduğunu bulmuşlardır. Schuler (1997), üstün yetenekli ergenler üzerinde yaptığı araştırmada öğrencilerin yüksek düzeyde mükemmeliyetçilik eğilimi gösterdikleri sonucuna ulaşmıştır.

Baker (1996), çalışmasında üstün yetenekli çocuklarda, mükemmeliyetçiliğin diğer çocuklara nazaran daha fazla strese sebep olduğunu ancak patolojik duruma gelmesinin

üstün yetenekli çocuğun performansının yeterliliğini görmesini engellediğinde gerçekleştiğini saptamıştır. Silverman (1993: 58), üstün yetenekli bireylerin potansiyelleri dikkate alınarak standartlar belirlemelerinin doğal olduğunu, bu standartlara karşılamak için bireylerin çaba sarf etmelerinin onlar için yararlı olduğunu savunmuştur. Burka ve Yuen (1983:133-136), yüksek düzeyde başarı yönelimi olan çocuklar (çocuklarına çok yüksek hedefler koyan ya da çocuklarının yetenek ve kapasitelerini çok yüksek değerlendiren) aile ortamlarında yetişen bireylerin, ailelerinin beklentilerini karşılama çabası içinde olup daha fazla erteleme davranışı sergilediklerini ifade etmektedir.

Üstün yetenekli öğrencilerin bireysel ve toplumsal yararlarından dolayı bu öğrencilerin sağlıklı bir mükemmeliyetçiliklerinin olması, hatta olumlu mükemmeliyetçilik özelliklerinin geliştirilmesi çok önemlidir. Bu nedenle bu çalışmada üstün yetenekli 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin mükemmeliyetçilik düzeylerinin belirlenmesi ve üstün yetenekli öğrencilerin mükemmeliyetçilik puanları ile cinsiyet, yaş, sınıf, anne baba eğitim durumu değişkenleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı incelenmesi amaçlanmıştır.

2. MATERYAL VE YÖNTEM

Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modelleri, iki ya da daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişimin varlığını ve derecesini belirleyen araştırma desenleridir (Karasar, 2009).

2.1. Araştırma Grubu

Araştırma grubunu, 2012-2013 Eğitim-Öğretim yılında İstanbul'da, İstanbul Bilim Sanat Merkezi'ne devam eden, iki özel okul ve okul saatleri dışında grup eğitimi veren özel bir eğitim merkezine devam eden, 6, 7 ve 8. sınıf düzeyinde, 181 üstün yetenekli öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma grubundaki öğrencilerin % 38.1'i kız, % 61.9'u erkektir.

2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak, öğrencilerin demografik bilgilerini elde etmek amacıyla Kişisel Bilgi Formu, öğrencilerin mükemmeliyetçilik düzeylerini belirlemek amacıyla Olumlu Olumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeği (Kırdök, 2004) kullanılmıştır.

Olumlu ve Olumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeği (OOMÖ): Öğrencilerin mükemmeliyetçilik özelliklerini belirlemek amacıyla Kırdök (2004) tarafından geliştirilen, ilköğretim okullarının ikinci kademesine devam eden ön ergenlerin mükemmeliyetçilik özelliklerini, olumlu ve olumsuz açıdan değerlendiren bir ölçektir. Ölçeğin yapılan güvenilirlik çalışmalarında, olumlu mükemmeliyetçilik alt ölçeğinin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı .81, olumsuz mükemmeliyetçilik alt ölçeğinin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı .78'dir. Dörtlü likert tipi bir ölçek olan OOMÖ'de toplam 17 madde bulunmakta olup, 10 maddesi olumlu mükemmeliyetçilik, 7 maddesi olumsuz mükemmeliyetçilik özelliklerini ölçmektedir. Ölçeğin puanlaması, bana hiç uygun değil(1), bana bazen uygun(2), bana genellikle uygun(3) ve bana tamamen uygun(4) şeklinde puanlanmaktadır. Ölçekte toplam puan yoktur. Puanların yorumlanmasında alt ölçeklerdeki puanların yükselmesi, olumlu ya da olumsuz mükemmeliyetçiliğin düzeyinin arttığı, puanların

düşmesi, olumlu ya da olumsuz mükemmeliyetçiliğin düzeyinin düştüğü şeklinde ifade edilmektedir (Kırdök, 2004).

2.3. Veri Analizi

Öğrencilerden elde edilen verilerin analizi için SPSS 15.0 programına kullanılmıştır. Olumlu ve olumsuz mükemmeliyetçilik düzeylerinin cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi ve anne baba eğitim durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek için bağımsız grup T-testi, tek yönlü ANOVA ve Kruskal Wallis H analizleri kullanılmıştır. ANOVA analizlerinin anlamlı çıktığı durumlarda homojen varyanslarda LSD analizi, homojen olmadığı durumlarda Tamhane's T2 analizi kullanılmıştır. Buna göre olumlu mükemmeliyetçilik ve olumsuz mükemmeliyetçilik alt boyutunda, varyansların olumlu mükemmeliyetçilik alt boyutunda ($L=4.606$; $p<.05$) homojen olmadığı; olumsuz mükemmeliyetçilik alt boyutunda ($L=.259$; $p>.05$) homojen olduğu bulunmuştur.

3. BULGULAR

Araştırma sürecinde örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin demografik bilgilerinin frekans ve yüzdelik dağılımlarına Tablo 1'de yer verilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin 69'unu (38.1%) kızlar, 112'sini (61.9%) erkekler oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin 84'ü (46.4%) 6. sınıf, 64'ü (35.4%) 7. sınıf ve 33'ü (18.2%) 8. sınıfta öğrenim gören öğrencilerden oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin 54'ü (29.8%), babalarının 32'si (17.7%) Lise, annelerin 87'si (48.1%), babaların 99'u (54.7%) üniversite ve babaların 43'ü (23.8%) lisansüstü düzeyde eğitime sahiptir.

Tablo 1. Örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin demografik özellikleri

	Gruplar	<i>f</i>	%	% _{gec}	% _{yig}
Cinsiyet	Kız	69	38.1	38.1	38.1
	Erkek	112	61.9	61.9	100.0
	Toplam	181	100.0	100.0	
Yaş	11 Yaş	70	38.7	38.7	38.7
	12 Yaş	41	22.7	22.7	61.3
	13 Yaş	46	25.4	25.4	86.7
	14 Yaş	24	13.3	13.3	100.0
	Toplam	181	100.0	100.0	
	Sınıf	6. Sınıf	84	46.4	46.4
7. Sınıf		64	35.4	35.4	81.8
8. Sınıf		33	18.2	18.2	100.0
Toplam		181	100.0	100.0	
Anne Eğitim	İlköğretim	18	9.9	9.9	9.9
	Lise	54	29.8	29.8	39.8
	Üniversite	87	48.1	48.1	87.8

	Lisansüstü	22	12.2	12.2	100.0
	Toplam	181	100.0	100.0	
Baba Eğitim	İlköğretim	7	3.9	3.9	3.9
	Lise	32	17.7	17.7	21.5
	Üniversite	99	54.7	54.7	76.2
	Lisansüstü	43	23.8	23.8	100.0
	Toplam	181	100.0	100.0	

Tablo 2’de üstün yetenekli öğrencilerin OOMÖ’ye Ait Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve Standart Hata Değerleri verilmiştir.

Tablo 2. OOMÖ’ye Ait Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve Standart Hata Değerleri

Boyutlar	N	\bar{X}	SS	$Sh_{\bar{x}}$
Olumlu Mükemmeliyetçilik	181	26.97	5.290	.393
Olumsuz Mükemmeliyetçilik	181	16.07	4.598	.342

Tablo 2’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan üstün yetenekli öğrencilerin Olumlu Mükemmeliyetçilik puanlarına ait aritmetik ortalama değeri (\bar{X}) 26.97; standart sapma değeri (ss) 5.290 iken, Olumsuz Mükemmeliyetçilik puanlarına ait aritmetik ortalama değeri (\bar{X}) 16.07; standart sapma değeri (ss) 4.598’dir. Tablo 3’te öğrencilerin olumlu ve olumsuz mükemmeliyetçilik puanlarında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığını gösteren Bağımsız Grup T-Testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 3. OOMÖ’i Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Bağımsız Grup T- Testi Sonuçları

Alt boyut	Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	t	sd	p
Olumlu Mükemmeliyetçilik	Kız	69	28.07	5.109	2.220	179	.028
	Erkek	112	26.29	5.308			
Olumsuz Mükemmeliyetçilik	Kız	69	15.33	4.464	-1.692	179	.092
	Erkek	112	16.52	4.640			

Tablo 3’te Bağımsız Grup T-Testi sonucunda; olumlu mükemmeliyetçilik alt boyutu puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur (t=2.220; p<.05). Bu anlamlı farklılık üstün yetenekli kız öğrencilerin olumlu mükemmeliyetçilik düzeylerinin üstün yetenekli erkek öğrencilere göre daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Olumsuz Mükemmeliyetçilik alt boyutu puanlarında ise cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır (t=-1.692; p>.05). Tablo 4’te OOMÖ’i Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Kruskal Wallis-H Testi Sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 4. OOMÖ' i Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p	G.A. Fark
Olumlu Mükemmeliyetçilik	11 Yaş	70	110.39	19.639	3	.000	11-13
	12 Yaş	41	85.05				
	13 Yaş	46	67.26				
	14 Yaş	24	90.10				
	Toplam	181					
Olumsuz Mükemmeliyetçilik	11 Yaş	70	73.71	13.852	3	.003	11-13
	12 Yaş	41	95.02				
	13 Yaş	46	108.11				
	14 Yaş	24	101.77				
	Toplam	181					

Tablo 4 incelendiğinde yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda Olumlu Mükemmeliyetçilik ($\chi^2=19.639$ sd=3 p<.001) ve Olumsuz Mükemmeliyetçilik ($\chi^2=13.852$ sd=3 p<.01) puanlarının yaş gruplarının sıralamalar ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır. Olumlu Mükemmeliyetçilik puanlarının grup sıralama ortalamaları arasındaki fark 11 yaşındaki öğrencilerle 13 yaşındaki öğrenciler arasında, 11 yaşındaki öğrenciler lehine; Olumsuz Mükemmeliyetçilik puanları grup sıralama ortalamaları arasındaki fark 11 yaşındaki öğrencilerle 13 yaşındaki öğrencileri arasında, 13 yaşındaki öğrenciler lehine gerçekleşmiştir. Tablo 5'te OOMÖ' i Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları görülmektedir.

Tablo 5. OOMÖ' i Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre ANOVA Analizi Sonuçları

Puan	Grup	N	\bar{x}	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p	Fark
Olumlu Mükemmeliyetçilik	6. Sınıf	84	28.70	5.73	G.Arası	585.55	2	292.78	11.708	.000	6-7 7-8
	7. Sınıf	64	24.69	4.54	G. İçi	4451.31	178	25.01			
	8. Sınıf	33	27.00	3.66	Toplam	5036.86	180				
	Toplam	181	26.97	5.29							
	Olumsuz Mükemmeliyetçilik	6. Sınıf	84	14.32	4.34	G.Arası	486.28	2	243.14	13.040	.000
7. Sınıf		64	17.80	4.16	G. İçi	3318.92	178	18.65			
8. Sınıf		33	17.15	4.55	Toplam	3805.20	180				
Toplam		181	16.07	4.60							

Tablo 5'te görüldüğü gibi olumlu mükemmeliyetçilik [F(2, 178)=11.708; p<001] ve olumsuz mükemmeliyetçilik [F(2, 178)=13.040; p<001] puanlarının sınıf gruplarının ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır. Tablo 6'da

OOMÖ' i Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre Tamhane's T2 Testi Sonuçlarına ve Olumsuz Mükemmeliyetçilik Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre LSD Testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 6. OOMÖ' i Olumlu Mükemmeliyetçilik Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre Tamhane's T2 Testi ve Olumsuz Mükemmeliyetçilik Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre LSD Testi Sonuçları

Olumlu Mük. Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p	Fark
6. Sınıf	7. Sınıf	4.015	.844	.000	6-7
	8. Sınıf	1.702	.892	.168	
7. Sınıf	6. Sınıf	-4.015	.844	.000	6-7
	8. Sınıf	2.313	.853	.024	
8. Sınıf	6. Sınıf	-1.702	.892	.168	7-8
	7. Sınıf	-2.313	.853	.024	
Olumsuz Mük. Gruplar	7. Sınıf	-3.475	.716	.000	6-7
6. Sınıf	8. Sınıf	-2.830	.887	.002	
7. Sınıf	6. Sınıf	3.475	.716	.000	6-7
	8. Sınıf	.645	.925	.486	
8. Sınıf	6. Sınıf	2.830	.887	.002	6-8
	7. Sınıf	-.645	.925	.486	

Tablo 6'ya bakıldığında üstün yetenekli öğrencilerin Olumlu Mükemmeliyetçilik ölçeğinden aldıkları puanların hangi gruplar arasında anlamlı bir farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan Post-hoc Tamhane's T2 testi sonucunda söz konusu farklılığın 6. sınıf ile 7. sınıf arasında 6. sınıf grubu lehine ($p < .001$); 7. sınıf ile 8. sınıf arasında 7. sınıf grubu lehine ($p < .05$) olduğu görülmektedir. Diğer grupların ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Olumsuz Mükemmeliyetçilik ölçeği puanlarını gruplar arası anlamlılık farklılığını gösteren Post-hoc LSD testi sonucunda ise söz konusu farklılığın 6. sınıf ile 7. sınıf arasında 7. sınıf grubu lehine ($p < .001$); 6. sınıf ile 8. sınıf arasında 8. sınıf grubu lehine ($p < .05$) gerçekleşmiştir. Diğer grupların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı saptanmıştır. Tablo 7'de OOMÖ' i Puanlarının Anne Eğitim ve Baba Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları görülmektedir.

Tablo 7. OOMÖ' i Puanlarının Anne Eğitim ve Baba Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Anne Eğit Düzey Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p	G Farkı
Olumlu Mükemmeliyetçilik	İlköğretim	18	90.17	.056	3	.997	
	Lise	54	91.81				
	Üniversite	87	91.21				
	Lisansüstü	22	88.86				
	Toplam	181					
Olumsuz Mükemmeliyetçilik	İlköğretim	18	96.39	7.653	3	.054	
	Lise	54	103.54				

	Üniversite	87	87.75				
	Lisansüstü	22	68.66				
	Toplam	181					
Baba Eğitim Düzeyi Puan							
Olumlu	İlköğretim	7	115.79				
Mükemmeliyetçilik	Lise	32	89.44				
	Üniversite	99	90.86	1.703	3	.636	
	Lisansüstü	43	88.45				
	Toplam	181					
Olumsuz	İlköğretim	7	69.50				
Mükemmeliyetçilik	Lise	32	101.66				
	Üniversite	99	98.36	11.676	3	.009	İlköğ-L
	Lisansüstü	43	69.62				
	Toplam	181					

4. TARTIŞMA VE YORUM

Üstün yetenekli öğrencilerin olumlu mükemmeliyetçilik puanlarında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık vardır. Üstün yetenekli öğrencilerin mükemmeliyetçilik düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre incelendiği bulgulara göre, üstün yetenekli kız öğrencilerin olumlu mükemmeliyetçilik düzeyleri, üstün yetenekli erkek öğrencilere göre daha yüksektir. Olumsuz Mükemmeliyetçilik alt boyutu puanlarında cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır. Bunun sebebi her iki cinsiyetin puan ortalamalarının birbirine yakın olmasından kaynaklanabilir.

Kız öğrencilerin olumlu mükemmeliyetçiliklerinin daha yüksek çıkması toplumca kendilerine yüklenen rollerinden kaynaklanabilir. Kız çocuklar hem aileleri hem de toplum tarafından tertipli ve düzenli olmaya yönelik beklentilerle karşı karşıya kalırlar. Küçük yaştan itibaren düzenli olmak üzerine telkinler alırlar (Henderson ve Allen, 1991; Arslan ve Arslan Cansever, 2007). Olumlu mükemmeliyetçilerde düzenli olma ihtiyacı hayatlarının her parçasında önemlidir (Schuler, 2000: 32-38). Kız çocuklar toplumun tertip ve düzen beklentilerinden dolayı hayatlarında düzenli olma ve bunu olumlu bir mükemmeliyetçilik özelliğine dönüştürmede daha başarılı oldukları düşünülmektedir.

Mısırlı Taşdemir'in (2003) ve Çalikoğlu'nun (2009) araştırmalarına göre, üstün yetenekli erkek öğrencilerde, kız öğrencilere göre yüksek aile beklentisinden kaynaklanan mükemmeliyetçilik düzeyinin daha yüksek olduğunu bulmuştur. Benzer bir araştırmada Siegle ve Schuler (2000), üstün yetenekli ön ergenlerin aile beklentisinden kaynaklanan mükemmeliyetçilik düzeyinin daha yüksek olduğunu bulmuştur. Bu durum kız öğrencilerin ailelerinin beklentilerinden kaynaklanmaktadır.

Üstün yetenekli öğrencilerin olumlu ve olumsuz mükemmeliyetçilik puanlarında yaş ve sınıf değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık vardır. Buna göre yaş küçüldükçe olumlu mükemmeliyetçilik düzeyinin arttığı, yaş büyüdükçe olumsuz

mükemmeliyetçilik düzeyinin arttığı bulunmuştur. Sınıf düzeyi küçüldükçe olumlu mükemmeliyetçilik düzeyinin arttığı, sınıf düzeyi büyüdüğü olumsuz mükemmeliyetçilik düzeyinin arttığı bulunmuştur.

Yaş ve sınıf düzeyi küçüldükçe olumlu mükemmeliyetçilik düzeyinin artması, yaş ve sınıf düzeyi büyüdüğü olumsuz mükemmeliyetçilik düzeyinin artması 8. sınıf öğrencilerin sınavlara hazırlanmasından dolayı ailelerinin ve çevrelerinin kendilerinden daha fazla beklenti içinde olmalarından kaynaklanabilir. Sınava hazırlanan öğrencilerin mükemmeliyetçilikten dolayı yüksek düzeyde kaygı yaşadığını gösteren bir çok çalışma bulunmaktadır (Baker, 1994; Siegle ve Schuler,2000; LoCicero ve Ashby, 2000; Yıldırım vd., 2008; Goetz vd., 2008). Anne-baba ve öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencilerin sınavlarda yüksek puanlar hatta dereceler elde edebileceklerine yönelik beklentileri vardır (Siegle ve Schuler, 2000). Bununla birlikte onlarla olan ilişkilerinin niteliğinin beklentilerin karşılanmasına göre değişeceği şeklindeki tutumlarını öğrencilere yansıtırlar. Üstün yetenekli öğrenciler, ebeveynlerinin ve öğretmenlerinin bu yüksek beklentilerini karşılamaya ve hedeflerine ulaşmaya çalışırken aşırı stres ve kaygı yaşarlar ve olumsuz mükemmeliyetçilik özellikleri gösterirler (Rice ve Mirzadeh, 2000).

Siegle ve Schuler' in (2000) araştırmasında da sınıf seviyesinin yükseldikçe olumsuz mükemmeliyetçilik düzeyinin arttığı bulunmuştur. Altun'un (2010) araştırmasına göre 6. sınıf öğrencilerinin 8. sınıf öğrencilerinden daha fazla olumlu ve olumsuz mükemmeliyetçilik eğilimine sahiptir. Buna göre sınıf düzeyi ile mükemmeliyetçilik eğilimi arasında ters ilişki vardır. Bencik' in (2006) ve Yaoar'ın (2008) araştırmalarına göre yaş ve sınıf düzeyi, öğrencilerin mükemmeliyetçilik düzeylerine etki etmemektedir.

Üstün yetenekli öğrencilerin olumlu ve olumsuz mükemmeliyetçilik puanlarında anne eğitim değişkenine göre anlamlı bir farklılık yoktur. Üstün yetenekli öğrencilerin olumlu mükemmeliyetçilik puanlarında baba eğitim değişkenine göre anlamlı bir farklılık yoktur. Olumsuz mükemmeliyetçilik puanlarında ise anlamlı bir farklılık vardır. Bunun sebebinin, eğitim seviyesi yüksek babaların, çocuklarından daha yüksek beklenti içinde oldukları ve bunu çocuklarına çok yansıtılmalarından olduğu düşünülmektedir. Oran Pamir (2008) araştırmasında anne-baba eğitim seviyesi arttıkça çocukların olumsuz mükemmeliyetçilik düzeylerinin arttığını bulmuştur. Şahin (2011) araştırmasında anne baba eğitim seviyesi yükseldikçe çocukların olumsuz mükemmeliyetçilik düzeyinin azaldığını bulmuştur.

Olumlu mükemmeliyetçilik ile ders çalışma becerileri arasında pozitif; olumsuz mükemmeliyetçilik ile ders çalışma becerileri arasında ise negatif bir ilişkinin bulunması (İlhan, Çetin ve Öner-Sünkür, 2013, 63), mükemmeliyetçiliğin kökenlerinin çocukluk yılları tecrübelerine, özellikle bu dönemdeki ebeveyn-çocuk ilişkisine dayandırılmaktadır. Olumlu mükemmeliyetçi özelliklerinin desteklenmesi ve olumsuz mükemmeliyetçi özelliklerinin ise minimuma indirilmesi konusunda ailelere önemli görevler düşmektedir. Ebeveynlerin çocuklar için gerçekçi olmayan çok yüksek standartlar belirlemeleri, çocuğu onaylamalarını bu standartların karşılanması şartına bağlamaları çocuğa karşı müdahaleci, cezalandırıcı ve aşırı kontrolcü bir tutum takınılması çocukta olumsuz mükemmeliyetçi kişilik özelliklerinin gelişimine neden olmaktadır. Dolayısıyla, çocukların olumsuz

mükemmeliyetçi özelliklerinin gelişimine engel olmak ve olumlu mükemmeliyetçi özelliklerini destekleyebilmek için ebeveynlerin çocuklar için esnek standartlar belirlemesi, çocuklarına karşı olumlu, cesaretlendirici ve destekleyici bir tutum sergilemeleri önerilmektedir (İlhan, Çetin ve Sünkür, 2013).

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın sonucunda, üstün yetenekli kız öğrencilerin olumlu mükemmeliyetçilik düzeylerinin, üstün yetenekli erkeklere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Olumsuz mükemmeliyetçilikte, cinsiyete göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Üstün yetenekli öğrencilerin mükemmeliyetçilik düzeylerinin yaş ve sınıf düzeyi değişkenlerine göre incelendiği bulgulara göre yaş ve sınıf düzeyi küçüldükçe olumlu mükemmeliyetçilik düzeyinin arttığı, yaş ve sınıf düzeyi büyüdükçe olumsuz mükemmeliyetçilik düzeyinin arttığı bulunmuştur. Üstün yetenekli öğrencilerin mükemmeliyetçilik düzeylerinin anne ve baba eğitim düzeyi değişkenlerine göre incelendiği bulgulara göre, hem olumlu mükemmeliyetçilik hem de olumsuz mükemmeliyetçilik düzeyinde, anne eğitim düzeyinin etkili olmadığı, baba eğitim düzeyinin ise sadece olumlu mükemmeliyetçilik düzeyinde etkili olmadığı bulunmuştur.

1. Üstün yetenekli öğrencilerin olumlu mükemmeliyetçilik düzeylerini artırmak ve olumsuz özelliklerini azaltmak için rehberlik programlarının geliştirilmesi önerilebilir.
2. Rehber öğretmenler tarafından hazırlanacak rehberlik ve diğer branş öğretmenleri tarafından hazırlanacak eğitim programları ile üstün yetenekli öğrencilerin olumsuz mükemmeliyetçilikten kaynaklanabilecek sorunlar yaşamamaları ve mükemmeliyetçiliğin olumlu etkilerini yüksek başarıya ve kişisel gelişime yönelik kullanabilmeleri sağlanabilir.
3. Her düzeyde öğretmenler çocukların davranış ve tutumları için model olmaktadır. Bu nedenle öğretmenlerin, sınıflarındaki üstün yetenekli öğrencilerden beklentilerini gözden geçirmeleri, onların olumsuz mükemmeliyetçilik özelliklerini etkileyen davranış ve tutumlarını değerlendirmeleri ve bu konuda öğrencilerin farkındalıklarını arttırmalarını sağlamak için etkinlikler düzenlenmelerinin faydalı olacağı düşünülebilir.
4. Anne babaların üstün yetenekli çocuklarından yüksek beklentileri, onların olumlu ve olumsuz mükemmeliyetçiliklerini etkilemektedir. Bu nedenle, anne ve babalara üstün yetenekli çocukları hakkında rehberlik yapılması, çocuklarının olumlu mükemmeliyetçilik özelliklerine katkı sağlar ve olumsuz mükemmeliyetçilik özelliklerinin azaltmak için uygun davranış ve tutumlar sergilemelerine yardımcı olabilir. Onların çocuklarına aşırı yüksek standartlar belirlemesini önleyebilir.

Olumlu ve olumsuz mükemmeliyetçilik arasında da anlamlı bir ilişkinin bulunduğuna işaret eden anne babaların üstün yetenekli bireylerin eğitiminden haberdar olma farkındalığı ve bireyin özdüzenleme becerilerinin ve kendini algılamaya ilişkin olumlu ve olumsuz mükemmeliyetçilik ile bahsedilen beceriler arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmaların yapılması önerilebilir.

KAYNAKÇA

Adderholt, Miriam ve Jan, Golberg. *Perfectionism: What's bad about being too good?* Minneapolis: Free Spirit Publishing, 1992.

Akarsu, Füsün. *Üstün Yetenekliler* (Ed. Şirin, R., Kulaksızoğlu, A. ve Bilgili, A.). *Üstün Yetenekli Çocuklar: Seçilmiş Makaleler Kitabı*. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Yayın Dizisi, İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları, 63, I. (2004): 127-154.

Altun, Fatma. *Üstün Yetenekli Öğrencilerin Mükemmeliyetçilik Özellikleri. Okul Motivasyonları, Öğrenme Stilleri ve Akademik Başarıları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010.

Aslan, Neşe ve Belgin Arslan Cansever. "Okuldaki Sosyal Etkinliklere Katılımda Ebeveyn-Çocuk Etkileşimi (Kültürlerarası Bir Karşılaştırma)". *Ege Eğitim Dergisi*, (8)1. 2007: 113-131

Baker, Jean A. "Everyday stressors of academically gifted adolescents." *Journal of Secondary Gifted Education*, 7, (1996): 356-368.

Bencik, Saniye. *Üstün Yetenekli Çocuklarda Mükemmeliyetçilik ve Benlik Algısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2006.

Bowers, Ellen. *The Everything Guide to Coping with Perfectionism: Overcome Toxic Perfectionism. Learn to Embrace Your Mistakes. and Discover the Potential for Positive Change*. Massachusetts: Everything Books, 2012.

Burka, Jane B, Lenora Yuen M. *Procrastination: why you do it. what to do about it*. New York: Addison-Wessley, 1983.

Callard-Szulgit. *Ros Perfectionism and Gifted Child 2Cb*. Rowman & Littlefield Publishers, Incorporated, 2012.

Çalikoğlu, Burcu S. *Üstün Zekâlı Öğrencilerin Çalışma Alışkanlıkları ile Mükemmeliyetçilik Özellikleri Arasındaki İlişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2009.

Davis, Gary ve Sylvia Rimm. *Education of the Gifted and Talented*. (5. Baskı), Boston: Pearson Education, 2004.

Goetz, Thomas, Franzis Preckel, Moshe Zeidner ve Esther Schleyer. "Big fish in big ponds: A multilevel analysis of test anxiety and achievement in special gifted classes". *Anxiety, Stress and Coping*, 21. (2008): 185-198.

Henderson, Karla A. ve Allen, Katherina. "The ethic of care: Leisure Possibilities and Constraints for Women". *Society and Leisure*, 14, (1991): 97-113.

İlhan, M., Çetin, B. ve Öner Sünkür. M. (2013). Olumlu ve olumsuz mükemmeliyetçilik ile ders çalışma becerileri arasındaki ilişkinin kanonik korelasyon ile incelenmesi. *International Journal of Human Sciences [Online]*, (10)1, 47-73.

Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi* (20. bs.). Ankara: Nobel yayın dağıtım.

Kırdök, Oğuzhan. *Olumlu ve Olumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeği Geliştirme Çalışması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana, 2004.

Kline, Bruce E. ve Elizabeth B. Short. "Changes in emotional resilience: Gifted adolescent girls". *Roeper Review*, 13, (1991): 184-187.

Kramer, Harriet J. *Anxiety, Perfectionism and Attributions for Failure in Gifted and Non-gifted Junior High School Students*. Dissertation Abstracts International, 48. 3077A. 1988.

Kök, Başak. *Üstün Zekâlı ve Yetenekli Öğrencilerde Farklaştırılmış Geometri Öğretiminin Yaratıcılığa, Uzamsal Yeteneğe ve Başarıya Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2012.

LoCicero, Kenneth A. & Jeffrey S. Ashby. "Multidimensional perfectionism in middle school age gifted students: A comparison to peers from the general cohort." *Roeper Review*, 22: 3, (2000): 182-185.

Mısırlı Taşdemir, Özlem. *Üstün Yetenekli Çocuklarda Mükemmeliyetçilik, Sınav Kaygısı, Benlik Saygısı, Kontrol Odağı, Öz Yeterlilik ve Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon, 2003.

Milli Eğitim Bakanlığı, *Bilim Sanat Merkezleri Yönergesi*. Mart 2009/2618 http://mevzuat.meb.gov.tr/html/2593_0.html (14. 03. 2013)

Oran Pamir, Çağrı. *Lise Öğrencilerinin Mükemmeliyetçilik Düzeyleri İle Anne Baba Tutumları Arasındaki İlişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla, 2008.

Renzulli, Joseph S. *The Treering Conception of Giftedness: A Developmental Model for Creative Productivity. Conception of Giftedness*. Cambridge: Press syndicate of the University of Cambridge, 1986.

Rice, Kenneth G. ve Mirzadeh. Saied A. "Perfectionism. attachment and adjustment." *Journal of Counseling Psychology*, 47, (2000): 238-250.

Roberts, Shawn M. ve Suzanne B. Lovett. "Examining the "F" in gifted: Academically gifted adolescents' physiological and affective responses to scholastic failure". *Journal for the Education of the Gifted*, 17, (1994): 241-259.

Schuler, Patricia A. *Voices of Perfectionism: Perfectionistic Gifted Adolescents in a Rural Middle School*. Diane Publishing Company, 2000.

Schuler, Patricia A. “*Characteristics and Perceptions of Perfectionism in Gifted Adolescents in a Rural School Environment*”. Yayınlanmamış Doktora Tezi, University of Connecticut, 1997.

Siegel Del ve Schuler Patricia A. “Perfectionism Differences in Gifted Middle School Students.” *Roeper Review*, 23,1 (2000): 39-51.

Silverman Linda Krieger. *Counseling the Gifted and Talented*. (Second Edition) Colorado: Love Publishing Company, 1993.

Somov, Pavel. *Present Perfect: A Mindfulness Approach to Letting Go of Perfectionism and the Need for Control*. New Harbinger Publications, 2010.

Smutny, Joan F. *The Young Gifted Child: Potential and Promise. An Anthology*, NJ:Hampton Press. Cresskill. 1998.

Şahin, Hafize. *Lise Öğrencilerinde Mükemmeliyetçilik ve Saldırganlık İlişkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2011.

Yaoar, Ahmed. *Üniversite Öğrencilerinin Mükemmeliyetçi Kişilik Özelliği İle Empati Düzeylerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2008.

Yıldırım, İbrahim, Dilek Gençtanırım, İlhan Yalçın ve Yaprak Baydan. "Sınav Kaygısının Yordayıcıları Olarak Akademik Başarı, Mükemmeliyetçilik ve Sosyal Destek", *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34, (2008): 287-296.